VESELIN BEŠEVLIEV

EINE UNVOLLENDETE TRAGÖDIE VON Dr. N. S. PIKKOLO

Der wohlbekannte klassische Philologe Dr. N. S. Pikkolo befand sich in den Jahren 1817-1818 auf der Insel Chios, wo er Lehrer der griechischen Geschichte am dortigen Lyceum war. Im Frühling 1818 verließ er die Insel und begab sich über Konstantinopel nach Odessa. In der ehemaligen Hauptstadt des Ottomanischen Reiches war er bei seinem Freund Jakovakis Rizos Nerulos zu Gaste, der damals das Amt eines großen Dragomans der Hohen Pforte bekleidete. Über diesen Besuch berichtet Pikkolo kurz im Vorwort seiner griechischen Übersetzung der "Chaumière indienne" von J.-H. Bernardin de Saint-Pierre folgendes:

"'Από σὲ φιλοξενούμενος εἰς τὰ ἠλύσια τοῦ θρακικοῦ Βοσπόρου ἐτρυφοῦσα μὲ τὴν μελέτην αὐτῶν καὶ τὴν ἐξεργασίαν τῶν δοκιμίων μου. Εἰς τὴν ἐκλεκτήν σου παιδείαν, τὴν ὀξυτάτην κρίσιν καὶ τὴν φιλικήν σου προθυμίαν, εὕρισκα προχείρως καὶ λύσιν τῶν ἀποριῶν μου καὶ ὁδηγίαν καὶ ἐγκαρδίωσιν. Εἰς τὴν οἰκίαν σου ἔβλεπα ζώσας τὰς ἀρετάς, ὅσας διαγράφει ἡ Πλατωνικὴ τοῦ Σαιμπιέρρου φαντασία· ἐκτὸς δέ, ὅπου καὶ ἂν ἔστρεφα τοὺς ὀφθαλμούς, ἐθαύμαζα κάλλη φυσικά, μὲ τὰ ὁποῖα μήτε ἀληθινόν, μήτε ἰδανικὸν ἤμπορε τίποτε νὰ συγκριθῇ. Πόσην τῷ ὄντι δύναμιν πρέπει νὰ ἔχουν ἀφ' οὗ μηδὲ τῶν 'Αγαρηνῶν Βραχμάνων καὶ 'Ραζάδων ἡ παρουσία δὲν ἰσχύει ν' ἀμαυρώσῃ τὴν μαγικὴν αὐτῶν ἐνέργειαν!

Πλὴν ἦλθε τελευταῖον ἡ σύντροφος ἐκείνων πανώλης, καὶ μᾶς ἐχώρισε. Πρὸς παρηγορίαν μου ἔμεινε ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν καρδίαν μου ἡ μνήμη τῶν μακαρίων ἡμερῶν, τὰς ὁποίας ἀπέλαυσα πλησίον σου ἐν μέσῳ τῆς ἀμιμήτου ἐκείνης φύσεως. 'Η κοινωνία μας πολὺν καιρὸν διεκόπη· ἀλλ' ἡ φιλία μας διετηρήθη ἀσάλευτος. Δὲν λέγω ὅτι αὔξησε· διότι αὔξησιν δὲν ἐπεδέχετο· ἐπεσφραγίσθη ὅμως μὲ τὴν ἱερὰν σφραγῖδα τοῦ καιροῦ καὶ τῆς δυστυχίας. Ἂν πρότερον ἤμεθα ἀφ' ἑαυτῶν πληροφορούμενοι, τώρα ἔχομεν καὶ τὴν ἄψευστον ἐγγύησιν τῆς πείρας, ὅτι τίποτε εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ τὴν διαλύσῃ. Ποῖον ἀγαθὸν δύναται νὰ ἰσορροπήσῃ μὲ τὴν ἀσφαλῆ ταύτην εὐφροσύνην; ἢ ποῖος πόνος εἶναι τόσον σκληρός, ὥστε νὰ μὴ πραϋνθῇ μὲ τοιούτων φαρμάκων ἐπῳδήν;" [1].

Unter den erwähnten literarischen Versuchen Pikkolos stand seine Tragödie "Der Tod des Demosthenes" wohl an erster Stelle, an der Ri-

1. Ι. Ε. Βερναρδίνου Σαιμπιέρρου, *'Ηθικὰ Διηγήματα τρία ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μετενεχθέντα ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ Τῶν κατὰ Παῦλον καὶ Βιργινίαν*, 'Εν Παρισίοις ΑΩΚΕ', η'-θ'.

zos Nerulos wahrscheinlich manches zu verbessern geraten hat. Ihm wurde der Prolog eines zweiten Theaterstück Pikkolos mit dem Titel "Λεωνίδας ἐν Θερμοπύλαις" zur Begutachtung vorgelegt, das ähnlich wie "Der Tod des Demosthenes" zur Hebung des Patriotismus der Griechen dienen sollte. Dies Stück hat Pikkolo im Jahre 1817 in Chios zu verfassen begonnen ohne jedoch es zu Ende zu führen. Der Prolog, der in seinen *Πάρεργα* in dem ersten Entwurf veröffentlicht worden ist, laut, wie folgt:

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ *ΛΕΩΝΙΔΑΝ ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ*

Προλογίζει Μελπομένη

1817

Εἰς τὰς Ἀθήνας πρώτιστα, Μουσῶν ἰδοῦσα ζῆλον,
Κατέβην, καὶ τὸν ὑψηλὸν ἐνέπνευσα Αἰσχύλον·
Καὶ ἀνέσταινε τοὺς Ἥρωας, καὶ μὲ φωνὰς ἐνθέους
Ἀνέβαζεν εἰς τὴν σκηνὴν Θεοὺς καὶ Ἡμιθέους·
Μέγας, βαρὺς καὶ φοβερὸς σφοδρότατ' ἐκινοῦσεν,
Καὶ τῆς πατρῴας ἀρετῆς τὸ πῦρ ζωογονοῦσεν.
Πόσοι δὲ ἄνδρες μετ' αὐτὸν μ' ἐπρόσφεραν λατρείαν,
Ζηλοῦντες δόξαν τραγικὴν καὶ δύναμιν ὁμοίαν!
Οἱ Εὐριπίδαι, Σοφοκλεῖς, Ἀγάθωνες, Χοιρίλοι,
Τὸ εἶχαν ἄκρον καύχημα νὰ προτιμῶνται φίλοι·
Κ' ἐγὼ λαμπρὰν ἀνταμοιβὴν ἔδιδον ἀγαπῶσα,
Ὅταν 'ς τὰ Διονύσια Ἑλλὰς ἐνθουσιῶσα
Τὸν νικητὴν στεφάνωνεν μὲ ἄνθη τῶν ᾀσμάτων,
Μὲ συμφωνίαν πάνδημον εὐφήμων κροτημάτων·
Θανόντα δὲ ἀξίωνε τιμὰς τῶν ἀθανάτων.
Ἀλλ', ὦ φρικτὴ μεταβολή!... ὦ κτίσμα τῆς Παλλάδος,
Ἀθῆναι, λόγων ἔδαφος, ὄντως Ἑλλὰς Ἑλλάδος!
Τί ἔγινες; ποῦ ἔφυγαν τὰ τόσα ἀγαθά σου;
Φεῦ! ἄλλο τι δὲν σώζεται παρὰ τὸ ὄνομά σου!
Ἐσμὸς ἀγρίων, μοχθηρῶν υἱῶν τῆς Ἀμαθείας,
Ἐχθροὶ τῶν Νόμων ἄσπονδοι, τοῦ Κάλλους, τῆς Παιδείας,
Τοῦ Μήδου βαρβαρώτεροι, καθάρματα βαρβάρων,
Ἀπ' τὰ θηρόβατα βουνὰ χυθέντες τῶν Ταττάρων
Ὡς ἄνεμος φαρμακερός... φρίττω ἐνθυμουμένη!
Ὅ,τι καὶ ἂν ἀπάντησαν, ἀφάνισαν ἐν γένει.

Καὶ ὅσα δὲν κατέστρεψεν οὔτε τοῦ Μακεδόνος,
Οὔτε τῆς Ῥώμης ὁ θυμός, ἀλλ' οὔτ' αὐτὸς ὁ χρόνος,
Ἔπεσαν, ὅλα ἔπεσαν!... Ἔκτοτε διωγμένη,
Τὴν τύχην τῆς πατρίδος μου δακρύω πλανωμένη.
Τὸν νέον τε καὶ παλαιὸν κόσμον περιηγήθην,
Γλώσσας ὡμίλησα πολλάς, πλὴν δὲν παρηγορήθην.
Πολλάκις μὲ ἠνάγκασαν φύσιν νὰ μεταβάλω
Ἢ μόνον χαύνους ἔρωτας καὶ ἀγενεῖς νὰ ψάλω.
Σεμνότατοί μου Σοφοκλεῖς! γλυκύτατ' Εὐριπίδαι!
Ὁμοίους σας, ἂς τὸ εἰπῇ, ποία γῆ ἄλλη εἶδε;
Ἄ! πάλιν 'ς τὴν πατρίδα μου ποθῶ νὰ ἐπιστρέψω,
Εἰς τὰς χρυσᾶς Ἀθήνας μου πάλιν νὰ διαπρέψω,
Τὴν γλῶσσάν μου τὴν μητρικὴν νὰ ὁμιλήσω πάλιν·
Ὅσα καὶ ἂν ἔπαθεν αὐτή, δὲν ἔχει ὁμοίαν ἄλλην.
Τῆς Εἱμαρμένης ἡ βουλὴ χρηστὰς ἐλπίδας δίδει,
Ὅτ' ἡ πολύστονος Ἑλλὰς ἀναγεννᾶται ἤδη·
Ὁ Ποσειδῶν κ' ἡ Ἀθηνᾶ πάλιν τὴν προστατεύουν·
Τὰς Μούσας πάλιν οἱ Γραικοὶ μὲ ζῆλον θεραπεύουν.
Πολλάκις ἐπροσκάλεσαν κ' ἐμὲ καὶ τὴν Θαλίαν·
Ἀλλ' ὑποφέρ' ὁ βάρβαρος σκηνῆς ψυχαγωγίαν;
Μάτην φρυάττεις, τύραννε εἰς μάτην τόσον κόπον!
Ἰδού! πλησίον ἤλθομεν τῶν πατρικῶν μας τόπων.

. . . . .

. . . . . .

Χαῖρε, Ἑλλάς! Ἑλληνικὸν θέατρον ἀνεφάνη
Καὶ ἡ πικρά μου ἔπαυσε τόσων αἰώνων πλάνη.
Ἐδῶ καὶ ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ κατοικήσω,
Ἐν ὅσῳ εἰς τὸν ποθεινὸν κόλπον σου νὰ γυρίσω.

. . . . . .

. . . . . .Ὡς πότε κατ' εἰκόνα
Νὰ θεωρῇς τὰς Πλαταιάς, Πύλας καὶ Μαραθῶνα;
Ἐλθὲ νὰ ἴδῃς αὐτοψεὶ τὴν ἱερὰν πατρίδα
Θεμιστοκλέους, Σόλωνος, Λυκούργου, Λεωνίδα.
Τοῦ Λεωνίδα σήμερον τὸ αἷμα ἀναβράζει·
"Ἐκδίκησιν! ἐκδίκησιν! ἐκδίκησιν!" φωνάζει.

"Τὴν Δύσιν ἐλευθέρωσες ἀπὸ τὴν τυραννίαν
"Καὶ ὑποφέρεις ὁ λοιμὸς νὰ φθείρῃ τὴν Γραικίαν;
"Αὐτὴ τὰ ἔθνη φώτισε καὶ ὠφελεῖ ἀκόμη.
"Τεχνῶν, Σοφίας θαύματα, 'Ελευθερίας νόμοι,
"Αὐτῆς εἶναι διδάγματα, 'ς αὐτὴν τὰ χρεωστοῦσι,
"Καὶ πάλιν, ὦ τί ὄνειδος! ὅλοι ἀγνωμονοῦσι.
"Φεῦ! δοῦλοι κατεστάθησαν οὐτιδανῶν μετάλλων,
"Καί, ἀντὶ φίλοι νὰ δειχθοῦν, φέρονται μ' ἔχθραν μᾶλλον.
"Σὺ ὅμως, ὦ θησαύρισμα γενναίων φρονημάτων!
"Τὴν 'Αρετὴν καὶ σύμβουλον καὶ ὁδηγὸν προτάττων,
"Φιλάνθρωπος [καὶ δίκαιος] κ' εὐγνώμων ἀνεδείχθης
"Καὶ τῆς 'Ελλάδος ἀληθὴς προστάτης ἐκηρύχθης.
"Εἰς σὲ μόνον ἀπόκειται καὶ νὰ τὴν ἀνορθώσῃς
"Καὶ τοῦ ζυγοῦ καὶ τοῦ λοιμοῦ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃς
"Καὶ τυραννίαν καὶ λοιμὸν ὁμοῦ νὰ καταλύσῃς
"Καὶ ἀπὸ δύο τέρατα τὴν γῆν νὰ καθαρίσῃς.
"'Ελθέ, ὦ μεγαλόψυχε! πολλοὺς ἀκόμ' ἀνδρείους,
"'Ομοίους εἰς τὸ φρόνημα μὲ τοὺς τριακοσίους
"Θέλει σὲ δώσει ἡ 'Ελλὰς . .
" . . . . . .
"Τοιοῦτον ἔργον ἔνδοξον εἰς ἄλλον μὴ ἀφίνῃς,
" . . . . . .
" . . .τέλεια θέλουν γίνη."
Τοιαῦτα . . . . . .δέονται ὁμοφώνως
Οἱ "Ελληνες τοῦ παλαιοῦ καὶ τωρινοῦ αἰῶνος.
Εἴθε . . . . . .διὰ τῆς σῆς πρεσβείας
Νὰ πληρωθῶσιν αἱ εὐχαὶ τῶν παίδων τῆς Γραικίας[1].

Nachdem N. Pikkolo Odessa verlassen hatte und in Paris gekommen war, gab er sich mit Leib und Seele der griechischen Befreiungsbewegung hin und hatte keine Zeit und Muße mehr zu literarischen Tätigkeit, so daß die geplante Tragödie ein Torso blieb.

1. Φιλομούσου, *Πάρεργα, ἤτοι Συλλογὴ ποιηματίων, τῶν μὲν πρωτοτύπων, τῶν δὲ μεταφρασμένων ἀπὸ διαφόρους γλώσσας, μὲ τὸ κείμενον ἀντικρύ.* 'Εν Παρισίοις ΑΩΛΗ'. 291-6.